

חכמת שלמה

תורות וסיפורים של ר' שלמה קרליבך

ידידים חביבים מתוקים!

ברצוני למסור לכם משהו עמוק מאוד, כולכם יודעים כי אצלנו יום כיפור הוא יום הכי קדוש בכל השנה, השי"ת מכבס את כל הנשמות של כלל ישראל, וסולח לכל חטאותינו, היום הזה במדרגה הכי גדולה של קדושה.

אבל פתאום בא הבעל שם טוב זי"ע לפני מאתיים שנה, הוא לימד אותנו דבר חדש לגמרי, דבר נפלא מאוד, שחג הסוכות הוא יותר מקודש.

היכן מתגלה קדושתו של הקב"ה בעולם? היכן המקום הכי קדוש? לפי המדרש בשביל להגיע לאור אמיתי צריך לעבור בשני מדרגות. מדרגה אחת – שיש מציאות של אור יפה ואמיתי, המדרגה השנייה למצוא את האור הזה, ולהשתמש בו בדרך שלו.

תחשבו, אני יכול להיות העשיר הכי גדול בעולם, ואני בונה ארמון הכי יפה בעולם עם הגנים הכי יפים, ועם כל זה אני לא מוצא את המקום שלי שם, זה הצער הכי גדול שיש בעולם.

זה מדרגת ארץ ישראל שנתן לנו השי"ת, שיהיה לנו מקום בעולם, ויש עוד מדרגה למעלה מזאת – עיר הקדושה ירושלים, ואח"כ יש באותו העיר את המקום הכי קדוש – בית המקדש, ובתוך בית המקדש יש את קודש הקדשים, היכן שהכן גדול נכנס בה רק פעם אחת בשנה – ביום הכיפורים.

העומק העמקות היא שהגמרא אומרת, שמיום שנחרבה בית המקדש, בני ישראל הם בגלות, וכל העולם בגלות, אין מקום בעולם שיוכל להתגלות קדושתו של השי"ת, זה צער גדול שלא נוכל להשיג כלל. אז הגיע הבעל שם טוב הקדוש, ואמר שכדי שיוכל להתגלות קדושתו יתברך, צריכים אנחנו לעשות את המקום הזה בעצמינו.

ובזוהר הקדוש כתוב, שיש שני סוגי אורות, יש אור פנימי, ואור סובב.

האור הפנימי נמצא רק בהכלים שמוכנים לקבל אותו, כי יש שני מדרגות בעולם, אחת של כלים, כמו אנשים שיש להם כלים יפויים, כמו בגדים נאים, בתים נאים, כל מה שהם עושים גם קיום התורה במדרגת כלים, זה נקרא כלים חזקים.

אבל יש עוד סוג של אנשים, שאפשר שהכלים שלהם אינם כ"כ חזקים, הבגדים שלהם לא כ"כ יפים, ואפשר שהם לא עושים כל דבר כמו שצריכים, אבל געוואלד! כשאתה עמהם יכולים לראות אור כל כך חזק מאיר.

אתם יודעים, אנחנו חיים בעולם של כלים ריקים, כמה פעמים

לצערנו אנו פוגשים אנשים ברחוב הם שואלים אותי 'איך אתה מרגיש?' אתה מסתכל בעיניהם ואתה רואה שהם בכלל לא רוצים לדעת בכלל איך אני מרגיש, זה כלים ריקים. אבל נגיד כשאחד באמת אוהב אותי, ושואל אותי 'איך אתה מרגיש?', אני רואה שהוא באמת רוצה לדעת.

מה החילוק ביניהם, שמי שבאמת חושב עלי יש לו כל כך אור פנימי, כל כך אור קדוש בפנים.

כמה שהאור הפנימי הוא יפה מאוד, יש עוד אור, אור מסבב, האור הסובב אינו תלוי לפי הכלים שעושים לו, להאור הזה אין חלק מהעולם הבריאה, זה האור שלפני בריאת העולם, כי אפשר שאני מקיים את כל התורה ועדיין לא נגעתי באור הסובב, כי אור הסובב כמו אור השבת, זה הרבה למעלה מחלק המעשה.

והבעל שם טוב אומר שהאור הסובב אינו יכולה להכנס בכלים, אבל כל זמן שאנחנו בעולם הזה אנחנו צריכים כלים לקבל כל דבר, כי אם לא אנחנו לא נוכל לחיות.

עכשיו תפתחו את שערי ליבכם! הבעל שם טוב הקדוש אומר, איזה כלים הם הכי גדולים לקבל זה האור, הכלי היחיד שיכול לקבל את האור המסבב, הוא "לב נשבר".

כולכם יודעים, שהסוכה צריכה להיות מאוד יפה מבפנים, מלאה בקישוטים, אבל מה עושה אותה כשירה? המשנה אומרת שצריך

**אנחנו מאספים כל העלים
הנושרים כל הלבבות השבורות
של כלל ישראל ושל כל העולם
כולו ויושבים תחתיהם למה?
אמר הבעל שם טוב הקדוש שזה
הוא ממש בית המקדש עכשיו
בגלות זה הבית המקדש לכל
אחד שלבבו נשבר**

אמר הבעל שם טוב הקדוש, שזה הוא ממש בית המקדש עכשיו בגלות, זה הבית המקדש לכל אחד שלבבו נשבר, זה המקום שהאור המסבב מאיר כל כך חזק, זה המקום שהמלכה נמצאת עכשיו, זה המקום שהקב"ה יושב עכשיו.

ועוד דבר עמוק מאוד: איזה דבר שומר אותנו? כל השנה אני אומר, בית חזק שנעשה מאבנים חזקים זה יכול לשמור אותי, וכן הגג שעל ראשי חזק זה שומר שלא יכנסו מי הגשם עלי, אבל פעם אחת בשנה, שבוע אחד מתוק, שבוע אחד חשוב, אנחנו מובילים הכל לתוך הסוכה הקטנה.

מצות סוכה פשוטה מאוד, לאכול ולישון בסוכה לשבוע אחת בשנה, שבוע אחד קדוש, השי"ת מגלה לנו שנדע, שהאבנים, הגגות, והכסף בבנק, וכל הכבוד שבעולם, הם אינם הסיבות שאני שמור פה בעולם. בסוכות יש לנו את הזכות לגור באווירה של קדושה, זמן של קדושה, זה דבר הכי גדול בעולם!

כשהרוח מנשבת דרך דפני הסוכה, אפשר אנחנו קצת קרים, וכשמי הגשמים נוטפים עלינו קצת אנחנו קצת נרטבים, אבל געואלד לחסות תחת כנפי השכינה, אנחנו ממש יודעים מי באמת שומר אותנו, ומה זה נקרא הבית האמיתי בעולם.

יהי רצון שנזכה כבר לבית המקדש השלישי שיבנה במהרה בביאת הגואל צדק אמן!

להיות לה סכך מלמעלה, צריך להיות לה עלים שנשרו מהאילן כדי שתהיה כשירה, האם אתם יודעים עומקן של דברים?

תחשבו, אם אתה צריך לבנות בית לאיזה מלך בשר ודם, ודאי שתקנה את הסחורה הכי מעולה שיש, אבל אצלנו – עם בני ישראל, כשבונים את הבית למלך של כל העולם כולו. מוצאים אנו כמה עלים שנפלו מן האילן, אפשר שאתמול היו העלים על הארץ, ואפשר שכמה אנשים הלכו עליהם, ומה אנו עושים? מגביהים את העלים מעל ראשינו, למשך שבועה ימים אנחנו יושבים תחתיהם – 'בצילא דמהימנותא'. (בצל האמונה)

בראש השנה, היה לנו מעמד גדול לעמוד בשער הארמון של מלך העולם, תקענו בשופר התפללנו את כל התפילות, ועשינו את כל המצוות המיוחדות של ראש השנה, הודענו לכל העולם, וזה לזה, כי אנחנו לא בעלי הבית, אין שום מלכות ואין שום מלך שהוא מנהיג את העולם, יש רק ארון אחד, רבונו של עולם שברא ומנהיג את העולם בטובו.

ועכשיו בחג הסוכות, אנחנו מזמינים את המלך, לבוא אל סוכתנו, תחת העלים שנשרו מן האילן, האם אתם יכולים לדמיין את זה?

ממש, אנחנו מאספים כל העלים הנושרים, כל הלבבות הנשברות של כלל ישראל, ושל כל העולם כולו, ויושבים תחתיהם, למה?

סיפור נשמה שסיפר ר' שלמה קרליבך

הרבי מבובוב היה מספר את הסיפור תמיד בליל ראשון של סוכות. והוא היה אומר בשם אביו שזה הסיפור החסידי הנשגב ביותר.

הרב הקדוש רבי נחום מטשרנובל היה עני מרוד. הדבר היחיד שהיה לו היו התפילין של הבעל שם טוב הקדוש, והיה בעיר איש עשיר שהיה מוכן לתת לו אלף רובל עבור התפילין.

אבל איך יכול ר' נחום להיפרד מהתפילין של הבעל שם טוב?

לילדיו של ר' נחום לא היה מה לאכול ומה ללבוש, ובאותם הימים, עם אלף רובל אפשר היה להתקיים שנים. אז מדי פעם היתה אשתו מתחננת אליו: 'בבקשה נחום, תמכור את התפילין. זה לא הוגן כלפי הילדים.' והוא היה עונה: 'אני לא יכול.'

פעם בפרוס חג הסוכות, אי אפשר היה להשיג אתרוג ולולב.

ר' נחום, נעבעך, איכשהו עשה איזו סוכה קטנה ושבורה. אבל אוכל לא היה. ופתאום, בערב יום טוב, שמע רבי נחום שיש מישחה המציע אתרוג מהודר למכירה, במחיר של אלף רובל. רבי נחום התלהב, לקח את התפילין, מכר אותם, ובדמיהם קנה את האתרוג. הוא בא הביתה, שיכור משמחה, ואמר לאשתו: 'פייג'לה, את יכולה לתאר לעצמך? לאף אחד ברוסיה אין אתרוג. ואני, נחום השלעפער, יש לי אתרוג!'

היא שאלה: 'איך השגת את האתרוג?' והוא ענה: 'פשוט מאוד: מכרתי את התפילין.' זה כבר היה יותר מדי בשבילה. היא אמרה: 'מה?! אין לנו לא אוכל ולא בגדים לחג! ובשביל אתרוג שאתה צריך לשבעה ימים ויתרת על אלף רובל שהיו יכולים להחיות את הילדים שלך במשך שנים?!'

היא נתקפה זעם כל כך גדול שהיא לקחה את האתרוג והשליכה אותו על הקרקע... והאתרוג נפל.

וכאן הסיפור מתחיל.

אתם יכולים לתאר לכם איך הרגיש רבי נחום שניה לאחר שהיא שברה את האתרוג? הלא הוא נותר בלי כלום.

ויותר עמוק: אתם יכולים לתאר לכם את החרטה הנוראה שמילאה את האישה המסכנה?

מה עשה רבי נחום? הוא אמר לאשתו: 'פייג'לה, תקשיבי לי. פייג'לה, היה זמן שהיו לנו התפילין אין לנו אותם עוד. היה לנו אתרוג, – עכשיו אין לנו...' הוא הפסיק לרגע ואז אמר: 'אבל, פייג'לה, את יודעת מה יש לנו? לי יש אותך ולך יש אותי.' געוואלד, כמה זה נורא ונשגב!

והוא הוסיף: 'פייג'לה, שיהיה שלום בינינו. הבה ונשמח זה בזה, ושתהיה לנו שמחת יום טוב אמיתית.'

ובכל שנה היה ה'בובובר ר'בה' הזקן אומר את אותו הדבר. הוא היה אומר שאי אפשר לקלוט את זה. כי זה לא ש'קודם הוא כעס ואז זכר – שהתורה אוסרת לכעוס, ואז נכנס לחדרו כדי להירגע ואז חזר!'

כלומר: איך אפשר להיות במדרגה כזאת?

אלא, אמר הרבי מבובוב: רק צדיק נשגב, המוסר את עצמו לקב"ה בכל רגע, יכול לעמוד בנסיון כזה. ור' נחום היה עובד את ה' בכל שניה.

לא היה שום דבר אחר בלבו. ולכן, כשהוא שמע שיש אפשרות להשיג אתרוג באלף רובל, היה ברור לו שהוא חייב למכור את התפילין ולקנות את האתרוג. וכאשר פייג'לה פסלה את האתרוג, היה ברור לו מה הוא צריך עכשיו לעשות: לגרום לה להרגיש טוב. כי זה מה שה' רוצה ממנו. זה הדבר הגבוה ביותר שהוא יכול לעשות באותו הרגע.

אור ישראל סיפורים על ר' שלמה קרליבך

"בערך לפני שנתיים, הייתה לי הזכות להתלוות לשלמה כשביקר בבית-כלא במדינת ניו-יורק. הפעם הוא ממש הזמן על-ידי אחראי הדת היהודי, שביקש ממנו לערוך הופעה ליהודים הכלואים שם לכבוד חנוכה. לא היו שם רבים, אפילו לא מניין, רק שמונה יהודים. לא הוצע לו כל תשלום, אך שלמה קיבל את ההזמנה מבלי להסס לרגע – זו הייתה חתיכת טרחה, שלוש שעות לכל כיוון – 'אין בעיה!', אמר שלמה בעליזות. "ההופעה הצליחה מאוד, ושלמה הפך אותה למסיבת חנוכה אמיתית, אך זו הייתה רק ההתחלה. כשתמה החגיגה, פנה שלמה לאחראי הדת ואמר, 'בבקשה... הייתי רוצה לבקר אצל האסירים האחרים כאן. תוכל להשיג לי אישורי?' "שלמה נכנס לכל תא, חיבק ונישק כל אסיר ושוחח אתו. אחר כך הלך לחדר האוכל, למועדון, למטבח, לכל פינה וכך בבית הסוהר שהרשו לו להיכנס אליהם, ולא נח ולא שקט עד שצד כל אסיר ויודא שלא דילג על איש.

לבסוף פנה לעזוב, ובעוד אנו צועדים במסדרון החל לרדוף אחרינו אסיר שחזר גדל-מידות שפניו מצולקות. 'ראביי, ראביי', הוא צעק, 'חכה בבקשה'. עצרנו מיד ושלמה פנה לעומתו בפנים מאירות. 'כן, חבר קדוש שלי?', שאל במתיקות. האיש החל להתמלא במבוכה, כאילו הוא מתחרט על מעשהו הפזיז, ואז אור אומץ, ואמר לבסוף, 'פשוט אהבתי את החיבוק שנתת לי קודם. אכפת לך לתת לי עוד אחד?' שלמה הגיב בחיוך הקורן ביותר בעולם, ואז עטף אותו בזרועותיו בחיבה. הם עמדו חבוקים שעה ארוכה. "לבסוף חדל האסיר ופלט את האנחה העמוקה ביותר בעולם. 'אוי, ראביי, אמר, 'אף אחד, אף אחד, לא חיבק אותי כך מעולם', ואז החלו דמעות לזלוג במורד פניו.

"אתה יודע, ראביי, הוא התייפח בצער, 'אם רק היו מחבקים אותי כך לפני עשר שנים, אני בטוח שלא הייתי בכלא הזה היום!"

חודפס ונערך ע"י נתנאל גואלמן מהחפצה של קשר.

הסיפור לקוח מהספר – 'לב השמים' על חגי תשרי, בספר יש הרבה תורות וסיפורים.

לתרומות הערות והארות ולקבלת העלון למייל: 7carlebach@gmail.com; 054-8140220 (נתנאל)

מוקדש לעילוי נשמת סבי מורי – ר' משה בן ר' זכריה ליברמן זצ"ל

וסבתי הצדקת חייה יהודית גואלמן בת הרב שלמה זלמן מן החר זצ"ל